

ΙΩΝΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΑ.

ΣΜΥΡΝΗ, τῇ 1 Νοεμβρίου, 1851.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ.

(Συνέχεια Ἀριθ. 25.)

Πάντοτε τὰ δύο φύλα παρακολουθοῦσι τὸ ἐν τῷ ἄλλῳ ἀμοιβαίως μιμούμενα· ὑψοῦνται, ἐνθαρρύνονται, διαφθείρονται, ἢ ἐκχαυνοῦνται ὁμοῦ. Ἐπὶ τῶν Ἱπποτῶν καὶ Σταυροφόρων συνεσρατοπέδευσαν αἱ γυναῖκες μετὰ τῶν ἀνδρῶν, ἀφίνουσαι τὰς γλυκείας καὶ τρυφεράς τοῦ φύλου αὐτῶν κλίσεις διὰ τὴν γενναιότητα καὶ τὰς ἐνσυχολήσεις τῶν ἀνδρῶν. Καὶ πάλιν, ὅταν ἐλάμβανε χώραν εἰς τὴν Ἱταλίαν ἡ μεταβολὴ ἐκείνη, καθ' ἣν ἡ φιλοσοφία καὶ αἱ ὥραται τέχναι ἀνεγεννῶντο, συνεμεταβλήθησαν συγχρόνως καὶ αἱ ἰδέαι καὶ αἱ ἐνσυχολήσεις τῶν περιγῆμων τότε γυναικῶν. Ἵσως αἱ γυναῖκες, ἀφ' οὗ ἐπὶ τῶν Ἱπποτικῶν χρόνων διεφιλονείκησαν πρὸς τοὺς ἀνδρας τὴν ἀξίαν τῆς ἀνδρίας, ἠθέλησαν ἔπειτα, πρὸς βεβαίωσιν τῆς κατα πάντα ἰσότητος τῶν δύο φύλων, ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι εἶχον τοσαύτην εὐφυΐαν, ὅσην καὶ γενναιότητα, καὶ νὰ καθυποτάξωσι προσέτι διὰ τῶν προτερημάτων ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐξουσίαζον διὰ τοῦ κάλλους. Πολλοὶ τούτων ἠθέλησαν νὰ ἐνώσωσιν ἅπαντα σχεδὸν τῶν γνώσεων τὰ εἶδη, καὶ τινες αὐτῶν ἐπέτυχον. Ἄλλ' ὥς προσθέσωμεν, ὅτι ἡ σοφία τοῦ καιροῦ ἐκείνου συνίστατο εἰς τὸ μανθάνειν μᾶλλον, ἢ εἰς τὸ σκέπτεσθαι, τὸ δὲ πνεῦμα, μᾶλλον ἐνεργητικὸν παρὰ ἐκτεταμένον, μὴ δυνάμενον εἰσεῖν νὰ ἐννόησῃ τὸ μυστήριον τῶν ἐπισημῶν καὶ τῆς βαδύτητος αὐτῶν, ἐθεώρει τὰς ἐπισημὰς, ὥς παρακαταθήκην ἐντὸς τῶν βιβλίων περιεχο-

μένην, τὴν ὁποίαν διὰ μόνης τῆς μνήμης ἐδύνατο ν' ἀποκτήσῃ.

Προκειμένου δὲ λόγου περὶ προτερημάτων καὶ εὐφυΐας, πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὸ φιλοσοφικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον μελετᾷ, τὸ πνεῦμα τῆς μνήμης, τὸ ὁποῖον συναθροίζει, τὸ δημιουργικὸν τῆς φαντασίας πνεῦμα, καὶ τὸ πολιτικὸν ἢ ἡθικόν, τὸ ὁποῖον κυβερνᾷ τὰς κοινωνίας.

Ἄς ἴδωμεν ἔπειτα, μέχρι τίνος βαθμοῦ τὰ τέσσαρα ταῦτα εἶδη τοῦ πνεύματος ἀνήκουσιν εἰς τὰς γυναῖκας, ἂν ἡ φυσικὴ τῶν ὀργάνων αὐτῶν ἀδυναμία, ἐξ ἧς προέρχεται τὸ κάλλος, καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν ἡ ἀνησυχία, ἂν ἡ πληθὺς καὶ ἡ ποικιλία τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν, ἀποτελοῦσα μέρος τῶν γυναικείων χαρίτων, ἂν ὅλα ταῦτα, λέγω, συγχωροῦσιν εἰς τὰς γυναῖκας τὴν ἐπιμονὴν ἐκείνην καὶ διαρκὴν προσοχὴν, ἥτις μόνη δύναται νὰ συνδυάσῃ συνεπῶς μακρὰν ἄλυσσον ἰδεῶν, συγχωνεύσας πάντα τὰ ἀντικείμενα εἰς ἓν, διὰ νὰ ἴδῃ αὐτὰ καθ' ὁλοκληρίαν, ἥτις ἀπὸ μιᾶς ἰδέας ἐξάγει πλῆθος ἰδεῶν, ὅλων συνδεδεμένων μετὰ τῆς πρώτης, ἢ ἀπὸ μέγαν ἀριθμὸν ἰδεῶν διεσπαρμένων ἐξάγει μίαν πρωτότυπον καὶ ἐκτεταμένην ἰδέαν, περιλαμβάνουσαν ἀπάσας τὰς ἄλλας.

Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ πνεύματος εἶναι σπάνιον καὶ μετὰξὺ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν. Ἄλλ' ὅμως μεγάλοι τινὲς ἄνδρες ὑπῆρξαν κάτοχοι τούτου. Οὗτοι ὑψώθησαν εἰς τὸ ὕψος τῆς φύσεως, ὅπως γνωρίσωσιν αὐτήν. Ἐδειξαν εἰς τὴν ψυχὴν τὴν πηγὴν τῶν ἰδεῶν αὐτῆς, εἰς τὸ λογικὸν τὰ ὅρια αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν κίνησιν τῶν ὄντων τὴν ὁδοιπορίαν αὐτῶν. Οὗτοι ἐδημιούργησαν ἐπιστήμας, πλάττοντες ἀρχάς,

καὶ ἐμεγάλυναν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα καλλιεργούντες τὸ ἴδιον αὐτῶν λογικόν. Ἐὰν δὲ κάμμία γυνὴ δὲν ὑπῆρξεν ἐφάμιλλος τῶν περιφρήμων τούτων ἀνδρῶν, εἶναι τοῦτο σφάλμα τῆς ἀνατροφῆς, ἢ τῆς φύσεως; Ὁ Καρτέσιος ἐγκωμίασε τὸ φιλοσοφικόν πνεῦμα τῶν γυναικῶν. Ἰσως εὗρισκεν εἰς αὐτάς τὴν σαφήνειαν, τὴν τάξιν καὶ τὴν μέθοδον; Ἄλλ' εὗρισκεν ἐπίσης τὴν βάσιν τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος, τὴν ἀμφιβολίαν, εὗρισκεν ἐκεῖνο τὸ *υψυχρόν λογικόν*, τὸ ὁποῖον βαδίζει, χωρὶς νὰ σκοινιάτῃ, καὶ μετρᾷ διὰ τοῦ τὰ βήματα; Τὸ διαπερασικὸν ἔδρητικὸν αὐτῶν πνεῦμα ὁρμᾷ ἄναπαύεται· ἔχει πλειότερα ἀναπηδήματα ἢ ἀγῶνας. Ὅ,τι δὲν εἶδεν εἰς μίαν σιγὴν, ἢ δὲν τὸ βλέπει, ἢ ἀπαξιοῖ, ἢ ἀπελπίζειαι νὰ τὸ ἴδῃ. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον τὸ νὰ μὴν ἔχωσιν αἱ γυναῖκες τὴν ἐπίμονον ἐκείνην βραδύτητα, ἥ τις μὴν ἀνερευνᾷ καὶ ἀκακαλύπτει τὰς μεγάλας ἀληθείας.

Ἡ φαντασία φαίνεται μᾶλλον τῆς φύσεως αὐτῶν πλεονέκτημα. Τῶν γυναικῶν ἡ φαντασία ἔχει τι μοναδικὸν καὶ παράδοξον. Τὰ πάντα ζωγραφίζονται εἰς αὐτάς ζωηρότατα, αἱ εὐκίνητοι αὐτῶν αἰσθήσεις, διατρέχουσιν ταχέως πᾶν ἀντικείμενον, ἀντιλαμβάνονται τῆς εἰκότος αὐτοῦ, ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἀνυψοῦται καὶ τὸ πνεῦμα εἶναι πάντοτε πλησίον τοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἴδωμεν, ἕως ποῦ ἡ φαντασία αὕτη, ἐφαρμοζομένη εἰς τὰς τέχνας, δύναται ν' ἀναπτύξῃ ἐν αὐταῖς τὸ προτέρημα τοῦ δημιουργεῖν καὶ τοῦ ἐξεικονίζειν τὰ πράγματα, ἔτι δὲ, ἐὰν ἔχωσιν αὗται τὴν φαντασίαν τόσο ἰσχυράν, ὅσον εὐκίνητον καὶ ζωηράν, καὶ ἐὰν τὸ εἶδος αὐτῆς δὲν μετέχῃ ἀναγκαιῶς τῶν ἐνασχολήσεων, τῶν ὀρέξεων, τῶν ἡδονῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἀδυναμιῶν, καὶ ἐὰν, τέλος, τὰ νεῦρα αὐτῶν, ὡς τρυφερότερα, φοβούμενα τὰς ἰσχυράς ἐντυπώσεις, δὲν ζητῶσι γλυκύτερας ἀρχὰς πρὸς ἀνάπαυσιν. Ὁ ἀνὴρ, ἐνεργητικὸς πάντοτε, εἶναι ἐκτεθειμένος εἰς μεγάλας ταραχάς. Ἡ φαντασία τοῦ ποιητοῦ τρέφεται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρέων, εἰς τὰ χεῖλη τῶν ἡφαιστῶν κρατήρων, ἐπὶ τῶν θαλασσῶν, ἐπὶ τῶν πεδίων τῆς μάχης, ἢ ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων, καὶ ποτὲ δὲν αἰσθάνεται κάλλιον τὰς ἡδονικὰς καὶ τρυφεράς ιδέας, παρ' ἂφ' οὗ ὑποστῇ μεγάλους κλονισμούς. Αἱ γυναῖκες ὅμως διὰ τὴν καθεστηκυῖαν καὶ μαλακὴν αὐτῶν ζωὴν, δοκιμάζουσιν ὀλιγότερον τὴν ἀντίθεσιν τοῦ ἡδέος καὶ τοῦ φοβεροῦ, δύνανται τάχα νὰ αἰσθανθῶσι καὶ νὰ ζωγραφίσωσι καὶ αὐτὸ τὸ εὐάρεστον, ὡς οἱ ἄνδρες, οἵτινες, ὀρεπόμενοι εἰς τὰς ἐναντίας ταύτας θέσεις, διαβαίνουν σιν αἰφνηδίῳ ἀπὸ τοῦ ἐ-

νὸς αἰσθήματος εἰς τὸ ἄλλο; Ἰσως ἡ φαντασία αὐτῶν, καὶ τοὶ ζωηροί, ὁμοιάζει κατωπτρον ἀντανακλῶν διὰ, ἀλλὰ μὴδὲν δημιουργοῦν.

Ἐξ ὧν τῶν παθῶν ὁ ἔρωσ εἶναι, τὸν ὁποῖον αἱ γυναῖκες αἰσθάνονται καὶ ἐκφράζονται κάλλιον. Ὑπὸ δὲ τῶν ἄλλων παθῶν ἀσθενῶς πάσχουσι καὶ κατὰ συμπάθειαν. Ὁ ἔρωσ, ἀνήκων εἰς αὐτάς, εἶναι τὸ θέλητρον ἢ ἡ χάρις τοῦ βίου αὐτῶν. Πρέπει λοιπὸν νὰ ζωγραφίσωσιν αὐτὸ μετὰ πλειότερας ἐπιτυχίας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὑποχρεοῦνται, ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων καὶ τῆς σιζολῆς τοῦ φύλου αὐτῶν, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐπιθυμίας χάριτος τινός, καθηδυνούσης πᾶν τὸ περὶ αὐτάς, εἰς τὸ νὰ κρύπτωσι μέρος τῶν ἰδίων αἰσθημάτων, τὰ αἰσθήματα ταῦτα, ἀεὶ ποτε ξενοχωρούμενα, δὲν πρέπει νὰ ἐξασθενῶσι παρ' αὐταῖς κατ' ὀλίγον καὶ νὰ ἔχωσιν ὀλιγωτέραν ἐνέργειαν παρὰ τὰ τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες, τολμηροὶ καὶ ὑπερβολικοὶ πάντοτε ἀτιμώρητι, δίδουσιν εἰς τὰ πάθη, ὅσον βαθμὸν θέλουσι, καὶ τὰ ἰσχυροποιοῦσι μάλιστ', ἀναπτύσσοντες αὐτά. Καὶ ἡ μὲν ἐφ' ἡμέρας ξενοχωρία ἐξάπτει τὰ πάθη, ἡ δὲ διαρκὴς νεκρῶνει αὐτά, ἡ παντελῶς ἀποσβύνει.

Ὅσον δὲ περὶ τοῦ πνεύματος τῆς τάξεως ἢ τῆς μνήμης, τὸ ὁποῖον κατατάττει γεγονότα καὶ ιδέας οὕτως, ὥς ν' ἀνευρίσκῃ ἐν καιρῷ αὐτά, ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα τοῦτο μετέχει πολὺ τῆς ἐξεως καὶ τῆς μεθόδου, δὲν βλέπομεν, διὰ ποῖον λόγον ἀμφοτέρω τὰ φύλα νὰ μὴν ἐπιτυγχάνωσιν ἐπίσης κατὰ τοῦτο. Ἐν τοσούτῳ, δι' αὐτὴν τὴν πληθύν τῶν ἀναγκαίων γνώσεων, ἐξ ὧν παράγεται ἡ πολυμαθία, πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν, ἂν εἰς τὰς γυναῖκας ἡ ὑπερβολὴ τοῦ κόπου δὲν ἐπιφέρῃ τὴν ἀηθρίαν.

Τῷ ὄντι λοιπὸν τὸ ἀνυπόμουνον αὐτῶν, ἢ φυσικὴ τις ἐπιθυμία μεταβολῶν, μετέχουσα ἐφημέρων ἢ ὀρητικῶν ἐντυπώσεων, δὲν συγχωρεῖ νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἐπὶ πολὺ τὸ αὐτὸ εἶδος σποιδῆς, καὶ οὕτω ν' ἀποκτήσωσι βαθείας καὶ ἐκτεταμένας γνώσεις; Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὑπάρχουσιν ἰδιότητες τοῦ πνεύματος ἀποκλείσαι ἀλλήλας. Ἀδύνατον ἡ αὕτη χεὶρ, ἥ τις κόπτει τὸν ἀδάμαντα, νὰ σκάπτῃ καὶ τὸ μεταλλεῖον.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΑΙ ΟΙΗΣΕΙΣ ΕΡΑΝΙΣΘΕΙΣ ΑΙ ΕΚ
ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ.

(Συνέχεια Ἀριθ. 26.)

==0:==

— Νομίζεις, Μελχοῦρε, εἶπεν ἡ Ἀρμαντίνη συνελθοῦσα, ὅτι τὸ τρομερὸν κακὸν, τὸ